

Tầm nhìn mới và yêu cầu cao của Nghị quyết 80 về phát triển văn hóa Việt Nam

10:52 25/02/2026

Làm rõ tầm nhìn mới và yêu cầu cao của Nghị quyết 80, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương Trịnh Văn Quyết đã khái quát một số "điểm cốt lõi và mới", từ đó hình dung ra vị thế, tầm vóc, diện mạo của nền văn hóa Việt Nam dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học, hiện đại trong tương lai.

Đồng chí Trịnh Văn Quyết, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương truyền đạt chuyên đề "Nội dung trọng tâm, cốt lõi của Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 07/01/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam" - Ảnh: VGP/Vũ Phong

Sáng 25/2, Hội nghị toàn quốc nghiên cứu, học tập, quán triệt và triển khai thực hiện Nghị quyết số 79-NQ/TW về phát triển kinh tế Nhà nước và Nghị quyết số

80-NQ/TW về phát triển văn hóa Việt Nam của Bộ Chính trị diễn ra tại Hội trường Diên Hồng.

Tại Hội nghị, đồng chí Trịnh Văn Quyết, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương truyền đạt chuyên đề "Nội dung trọng tâm, cốt lõi của Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 07/01/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam".

Xác định chỉ tiêu cụ thể của một số lĩnh vực văn hóa

Theo đồng chí Trịnh Văn Quyết, các văn kiện trước đây của Đảng về văn hóa thường xác định phương hướng, mục tiêu khái quát, mục tiêu cụ thể, song chủ yếu dừng lại ở định hướng chung. Lần này, Nghị quyết 80 đồng thời vừa khẳng định mục tiêu chung cho từng lĩnh vực, vừa chỉ ra một số chỉ tiêu cụ thể cần phải đạt tới; có nghĩa là, gắn yêu cầu cao về chất lượng phát triển với định lượng cụ thể của một số lĩnh vực văn hóa. Đó là tư duy khoa học - thực tiễn, tránh những yêu cầu chung chung không đánh giá được kết quả trong từng giai đoạn.

Đồng chí Trịnh Văn Quyết lấy ví dụ: Mục tiêu chung của ngành công nghiệp văn hóa là "đẩy mạnh phát triển, hình thành hệ sinh thái khởi nghiệp công nghiệp văn hóa, nghệ thuật sáng tạo", gắn với mục tiêu đó là chỉ tiêu "ngành này đóng góp 7% GDP vào năm 2030 và phần đầu 9% vào năm 2045, hình thành 5-10 thương hiệu quốc gia về công nghiệp văn hóa". Hoặc, trong quan điểm chỉ đạo khẳng định "đầu tư cho văn hóa là đầu tư cho phát triển đất nước, cho tương lai dân tộc" thì trong chỉ tiêu Nghị quyết xác định rõ "bảo đảm nguồn lực tương xứng cho phát triển văn hóa, bố trí tối thiểu 2% tổng chi ngân sách nhà nước hằng năm cho văn hóa và tăng dần theo yêu cầu thực tiễn".

Theo Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, các nghị quyết trước không trực tiếp xác định chỉ tiêu mà giao cho Nhà nước. Những năm qua, chúng ta đặt ra mục tiêu đầu tư cho lĩnh vực văn hóa chiếm 1,8% tổng chi ngân sách Nhà nước, nhưng trên thực tế hầu như chưa đạt tới, năm cao nhất mới đạt trên 1,7%. Nghị quyết 80 khẳng định "tối thiểu 2%" và còn định hướng tăng dần theo yêu cầu thực tiễn" là một đột phá lớn, chưa từng có đối với đầu tư cho văn hóa.

"Như vậy, trên cơ sở khẳng định "quyết sách đột phá mang tính chiến lược", Nghị quyết đã gắn kết chặt chẽ, tạo thành một hệ thống giữa quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp phát triển văn hoá", đồng chí Trịnh Văn Quyết nhấn mạnh.

Các đại biểu dự Hội nghị - Ảnh: VGP/Vũ Phong

Xây dựng con người là trung tâm, cốt lõi

Xây dựng con người luôn là vấn đề trung tâm, cốt lõi, mục tiêu cao nhất trong các nghị quyết của Đảng ta về văn hóa. Nghị quyết 80 đã kế thừa triệt để tư tưởng đó, gợi mở và xác định cụ thể, toàn diện những nội dung mới; đồng thời nhấn mạnh phép biện chứng "phát triển văn hóa vì sự hoàn thiện nhân cách con người xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên mới và xây dựng con người để phát triển văn hóa".

Đồng chí Trịnh Văn Quyết nhìn nhận, luận điểm rất quen thuộc, song lúc này trở nên cực kỳ quan trọng vì những năm qua, trong thực tiễn đã xuất hiện tình trạng tách rời hai yêu cầu đó, hoặc biến văn hóa thành trò giải trí đơn thuần, thậm chí số ít phủ định chức năng xây dựng con người, coi văn hóa, văn học, nghệ thuật là "sân chơi"...

Biểu hiện khá phổ biến là coi văn hóa chỉ là những hoạt động nghiệp vụ cụ thể, không tập trung hướng tới mục tiêu cốt lõi, trọng tâm là xây dựng con người. Vì thế, những năm qua, văn hóa chưa đủ để tác động có hiệu quả nuôi dưỡng nhân cách và xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh dẫn tới có tình trạng suy thoái, biến chất, cái ác, cái giả, cái xấu... có chiều hướng gia tăng, gây lo lắng, bất an và bức xúc trong xã hội.

Để xây dựng và vươn lên hoàn thiện nhân cách con người Việt Nam thời kỳ mới, Nghị quyết yêu cầu triển khai đồng bộ hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam. Tổng hợp kết quả nghiên cứu,

xác định nội hàm các hệ giá trị trên được triển khai từ Đại hội Đảng lần thứ XIII (2021) đến nay, Nghị quyết 80 đã khẳng định rõ các thành tố cụ thể của các hệ giá trị đó.

Đây là bước tiến quan trọng cả về lý luận và thực tiễn, vì các thành tố đó sẽ định hướng làm chuẩn mực cho toàn xã hội, cho các tập thể và cộng đồng, cho từng cá nhân rèn luyện, tu dưỡng, phấn đấu vươn lên, tự hoàn thiện nhân cách. Những biểu hiện lúng túng, lệch chuẩn, loạn chuẩn... sẽ được điều tiết bằng văn hóa và điều chỉnh bằng pháp luật.

Cùng với đó, gắn liền với nhiệm vụ xây dựng con người, Nghị quyết nhiều lần nhấn mạnh xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, hiện đại. Điểm mới ở đây là tiếp tục khẳng định tư tưởng trong các Nghị quyết trước về xây dựng môi trường sống cụ thể, Nghị quyết 80 yêu cầu "xây dựng môi trường thông tin số lành mạnh, làm trong sạch môi trường văn hóa số" - một thách thức mới đối với chúng ta, vừa cấp bách, vừa có tính lâu dài, chiến lược khi xã hội hiện đại phát triển lên trình độ cao với chuyển đổi số cực kỳ nhanh và phức tạp. Sự đón trước về môi trường văn hóa hiện đại là biểu hiện của một tầm nhìn xa chiến lược và sự sâu sắc toàn diện của Nghị quyết 80.

Để phát huy vẻ đẹp, sức mạnh, bản sắc của con người và văn hóa Việt Nam trong trật tự thế giới hiện đại, Nghị quyết nhấn mạnh nhiệm vụ "chủ động, tích cực hội nhập quốc tế về văn hóa". Tư duy đột phá trong xác định nhiệm vụ lớn này là đưa văn hóa vào toàn bộ hoạt động đối ngoại ở mức cao nhất, hiệu quả nhất trong tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, quốc phòng, an ninh để đồng thời vừa chủ động hội nhập, vừa tỉnh táo tiếp nhận những tinh hoa văn hoá nhân loại - hai quá trình có tính quy luật của sự phát triển văn hóa trong thời kỳ hiện đại.

Văn hóa - Lĩnh vực đặc biệt tinh tế, đặc thù

Cũng theo Trường Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, thấu hiểu văn hóa là lĩnh vực đặc biệt tinh tế, rất đặc thù nên khi xác định quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp, Nghị quyết 80 luôn lưu tâm đến đặc trưng này.

Trước hết, nghị quyết yêu cầu xử lý hài hòa, biện chứng các "quan hệ nội tại của văn hóa", đặc biệt chú trọng quan hệ đặc thù của văn hóa giữa truyền thống và hiện đại, dân tộc và quốc tế, bảo tồn và phát triển. Trong các nghị quyết về văn hóa, Đảng ta luôn khẳng định văn hóa của chúng ta vươn lên hiện đại từ truyền thống. Tiếp tục tư tưởng đó, Nghị quyết 80 nhấn mạnh tính dân tộc, nguồn gốc và bản sắc độc đáo của văn hóa dân tộc, đồng thời thấu hiểu quy luật, khát vọng vươn lên hiện đại, "đóng góp xứng đáng vào dòng chảy của

văn minh nhân loại".

Nghị quyết 80 có tới 10 lần dùng từ "hiện đại" khi xác định phương hướng phát triển của các lĩnh vực văn hóa như công nghiệp văn hóa, môi trường văn hóa, công trình văn hóa, văn học, nghệ thuật, các thiết chế văn hóa, không gian sáng tạo nội dung số... Đó là yêu cầu phát triển của văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Trong nghị quyết, sự thấu hiểu đặc trưng của văn hóa còn thể hiện cụ thể trong xác định các chính sách cho phát triển văn hóa. Nghị quyết nhiều lần nhắc đến tính đặc thù, đột phá, vượt trội, giải phóng sức sáng tạo trong thể chế, chính sách, cơ chế phát triển văn hóa, phát huy tài năng văn hóa.

Ba thành tố quan trọng để phát triển văn hóa

Có ba thành tố cực kỳ quan trọng để phát triển văn hóa được Nghị quyết 80 gắn kết trong một nhiệm vụ lớn, đó là phát triển hạ tầng, huy động, sử dụng các nguồn lực và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực văn hóa.

Đồng chí Trịnh Văn Quyết chỉ rõ, về hạ tầng, Nghị quyết xác định: "Tập trung đầu tư, hoàn thiện hạ tầng văn hóa, ưu tiên các thiết chế văn hóa quy mô quốc gia, ngang tầm khu vực và quốc tế". Một nhiệm vụ chưa từng được đặt ra trước đây.

Về nguồn lực, Nghị quyết khẳng định "đảm bảo bố trí đủ kinh phí cho các chương trình, đề án, tăng đầu tư công cho văn hóa theo hướng trọng điểm, trọng tâm và thu hút đầu tư xã hội ở mức cao nhất".

Nghị quyết dành phần đặc biệt quan trọng trong phát triển đột phá văn hóa, đó là xây dựng chiến lược phát triển nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, cán bộ cấp chiến lược, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, công chức, viên chức, người lao động, cán bộ chủ chốt ở địa phương, xây dựng và phát triển mạng lưới chuyên gia trong và ngoài nước về văn hóa.

Nghị quyết nhấn mạnh yêu cầu tiên tiến, hiện đại và tính đặc thù trong đào tạo và nghiên cứu văn hóa, văn minh Việt Nam. Đối chiếu với thực tiễn, thực trạng hiện nay, mỗi nhiệm vụ cụ thể trên thực sự là một thách thức lớn và khó, cần một tư duy đột phá và một kế hoạch dài hạn, khẩn trương, kiên quyết và kiên trì trong chỉ đạo và tổ chức thực hiện.

Theo chinhphu.vn